

Пам'ятай

Всеукраїнська кампанія

СПЕЦВИПУСК ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОГО ВИДАННЯ

про Крути!

Правий Поступ

Кампанія «Пам'ятай про Крути!» ініціюється в рамках Молодіжної ініціативи «Героям слава!» для популяризації серед молоді подвигу юнаків, які в січні 1918 року віддали найдорожче – своє життя, захищаючи незалежність України.

Задекларуй свою участь в кампанії на сайті www.kruty.org.ua

Принципи кампанії:

1. **Одноденне голодування (піст)** – від 21.00 28 січня до 6.00 30 січня – в пам'ять про полеглих юнаків, збір заощаджених таким чином коштів для увічнення подвигу київських юнаків. Цю традицію саме в цей день започаткувало в 1931 році покоління Шухевича і Бандери, на ній вирости майбутні лицарі УПА.

2. **Наочна солідаризація з крутянцями** шляхом носіння 29-30 січня червоно-чорної символіки (стрічок, вишиванок, значків та ін.), яка споконвіку нагадує українцям червону кров героїв, пролиту за нашу чорну землю. На питання оточуючих давай передусім таку відповідь: «Сьогодні День української молоді!»

3. **Популяризація інформаційного ресурсу www.kruty.org.ua** для плекання правдивої, а не міфологізованої політики, легенди Крут. Пізнання і усвідомлення подвигу юнаків з першоджерел, в оцінках класиків, є найкращою пошаною найвищої жертви. Задай собі і своїм друзям запитання: «Що ти, насправді, знаєш про День української молоді?»

4. **Здійснення доброго діла для України, укра-**

їнців. Це може бути і вечір бардівської української пісні, і допомога ветеранам визвольних змагань, і організація лекції про Героїв Крут в своїй школі чи університеті. Усе, де присутня – правдива ДІЯ!

5. **Скоординована поїздка 30 січня 2010 року в Крути** для громадсько-активної молоді (електричкою, за маршрутом Київ-Крути-Київ, як елемент історичної реконструкції). Кожен свідомий український школяр чи студент має один в раз в житті помолитись в Крутах! Відтак можна вшанувати Героїв щорічно і в найближчій українській церкві.

Програма: посвята прапора пластового куреня ім. Героїв бою під Крутами, теренова гра, ватра, концерт бардівської пісні.

Зареєструватись на поїздку, що буде організовуватись оргкомітетом можна тут kruty2010@gmail.com (уточнення про деталі за тел. 063 635 22 64 Андрій).

Геройський Чин, як і Причастя, потребує постійного підживлення. Причастися до героїства Крутян. Вдягни 29 січня вишиванку і оздоб її жовто-синьою чи червоно-чорною стрічкою. Проведи цей день у духоній єдності з ними – дотримуйся суворого посту, слухай лише українську музику, спілкуйся лише українською.

Будь гідним Їхнього Чину!

Оргкомітет кампанії.

ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКІ ПІДТРИМУЮТЬ КАМΠΑНІЮ:

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЛЬЯНС

Всеукраїнська молодіжна громадська організація правої молоді. Місією Національного Альянсу є сприяння становленню міцної України, відродження традиційних моральних та світоглядних цінностей українського народу шляхом залучення молоді до активної громадсько-політичної діяльності та збільшення ролі третього сектору (громадських організацій) в суспільному житті. Гаслом Національного Альянсу є «Україна понад усе!».

Основним завданням організації є створення потужного простору національно-орієнтованих лідерів з-поміж молоді у всіх сферах життя та відродження духу національної солідарності, духовності та моралі. Національний Альянс має осередки в 16 областях України.

Сайт організації: www.nation.org.ua

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Всеукраїнська молодіжна громадська організація, що об'єднує українську молодь на добровільних засадах, виховуючи свідомих, чесних і працьовитих громадян, відданих українців-державників, що виробляють світогляд на національно-християнських традиціях та ідеалах, виплеканих українською нацією протягом століть. СУМ має свої осередки в більшості областях України.

Сайт організації: www.cym.org.ua

ПЛАСТ – НАЦІОНАЛЬНА СКАУТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ

Неполітична і позаконфесійна молодіжна організація. Мета Пласту – сприяти всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню українських дітей та молоді на засадах християнської моралі; спираючись на ідейні засади Пласту, виховувати дітей та молодь на свідомих, відповідальних і повновартісних громадян місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства.

Пласт є найбільшою скаутською організацією України. Організація об'єднує 10 тисяч пластунів різного віку – від наймолодших 6-річних пластунів до пластунів-сеніорів (віком від 35 років), які допомагають у виховній праці та у інших ланках діяльності.

Сайт організації: www.plast.org.ua

ФУНДАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ

Молодіжна громадська організація, яка працює по всій території України з метою інституційного зміцнення молодіжного руху, навчання і забезпечення активних учасників об'єднань молоді, розвитку студентських та загалом молодіжних ініціатив.

Молодь об'єдналася в організацію «ФРІ», щоб впливати на майбутнє України. Члени ФРІ – це вільні, молоді люди, що займають активну життєву позицію у своїх містах та районах, регіонах і країні загалом. ФРІ захищає інтереси молоді.

Сайт організації: www.fri.com.ua

МОЛОДІЖНИЙ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ КОНГРЕС

МНК стоїть на ідеологічних засадах українського націоналізму і є складовою частиною українського націоналістичного руху під проводом революційної ОУН. Молодіжний Націоналістичний Конгрес об'єднує в своїх лавах юнаків та юначок, які є патріотами України, що прагнуть сили і величі Української Самостійної Соборної Держави.

Організація має багаторівневу структуру і володіє унікальними методиками вишколу та різностороннього розвитку членства.

Сайт організації: www.ukrnationalism.org.ua

WWW.KRUTY.ORG.UA

Ніщо не спинить ідею, час якої настав!

ВАРТО ОЗНАЙОМИТИСЯ

КРУТИ - ЗБІРКА ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ - Київ, видавництво «СМОЛОСКИП».

До збірки «Крути», виданої «Смолооскипом» до 90-річчя бою, увійшли найрізноманітніші матеріали. Це й історичні матеріали та статті, в яких розкривається хід та причини трагедії, і художні твори, але насамперед — публіцистика різних часів. Найцінніша частина книги — спогади нечисленних учасників бою, яким вдалося вижити.

Багато матеріалів, узятих із важкодоступних діаспорних видань, публікуються в Україні вперше. Книга розрахована на широке коло читачів, зокрема молодь.

ГЕРОЇКА ТРАГЕДІЇ КРУТ — Київ: ПП Сергійчук М. І., 2008р. — 488 с.

У спогадах учасників студентського бою під Крутами 29 січня 1918 року, роздумах сучасників, поетичним і публіцистичним словом на тлі для нас трагічних суспільно-політичних і військових подій осмислюється героїка подвигу юнаків в ім'я України.

Видання, матеріали якого подаються, як правило, в оригіналі, друковані раніше тільки в еміграції й часто без повних імен авторів, розраховане на українську молодь і всіх тих, хто цікавиться історією національно-визвольної боротьби нашого народу в 1917—1921 роках.

CD КРУТИ. КОНЦЕРТ ДЛЯ АНГЕЛІВ

1. Попелюшка (Щастя)
2. Жертва (Сестри Тельнюк)
3. Пам'яті тридцяти (Марія Бурмака)
4. Сестро (Мертвий Півень)
5. Коли до губ твоїх (Плач Єремії)
6. Горе (Далеко)
7. А я у мами один (Арахнофобія)
8. Чом так довго, моя мамо (Тарас Петриненко)
9. Повертайся (Т. Рожановська)
10. Слова (Леся Герасимчук)
11. Різдвяна балада (Вій)
12. Живи (ДАТ)
13. Мамай (Кому Вниз)
14. Повій ми, Боже! (Тарас Компаніченко)
15. Їх поїзд.

<http://kruty.org.ua> - інформаційний ресурс про День Української молоді „Крути 1918”; повноцінна збірка матеріалів, присвячених даному питанню — спогади, статті, пісні, поезія, література та ілюстрації (в тому числі відеоматеріали історичних реконструкцій тощо).

«БІЙ ПІД КРУТАМИ»

СПОГАДИ УЧАСНИКА БОЮ ЛЕВКА ЛУКАСЕВИЧА

Як тільки приїхали ми до Крут — був наказ нашого командування приступити до копання шанців для належного укріплення перед ворогом, сили якого наближались під Крути, як сповістила кінна розвідка. Шанці ми копали до пізнього вечора по двох сторонах високого залізничного насипу, приблизно два кілометри на північ від ст. Крути, в напрямку залізничної зупинки Пліски, яка була під контролем нашого імпровізованого панцирного потягу. Потяг складався з паротягу і однієї платформи з гарматою та двома кулеметами. Платформа, зі всіх сторін обкладена мішками з піском, служила для захисту. Увечері розвідка принесла відомості про те, що сили ворога вже під зупинкою Пліски. Ніч пройшла в гарматній стрілянині з ініціативою на нашому боці та незначній рушничній стрілянині ворожих розвідок.

День 29 січня 1918 року видався похмурий і неспокійний. Ми промерзли в шанцях після ночі. З відомостей розвідки та по рухах ворога було зрозуміло, що мусить відбутися рішучий бій — перший бій московсько-української війни. Уже вночі більшовики окопалися та утворили свою лінію по всій довжині наших позицій.

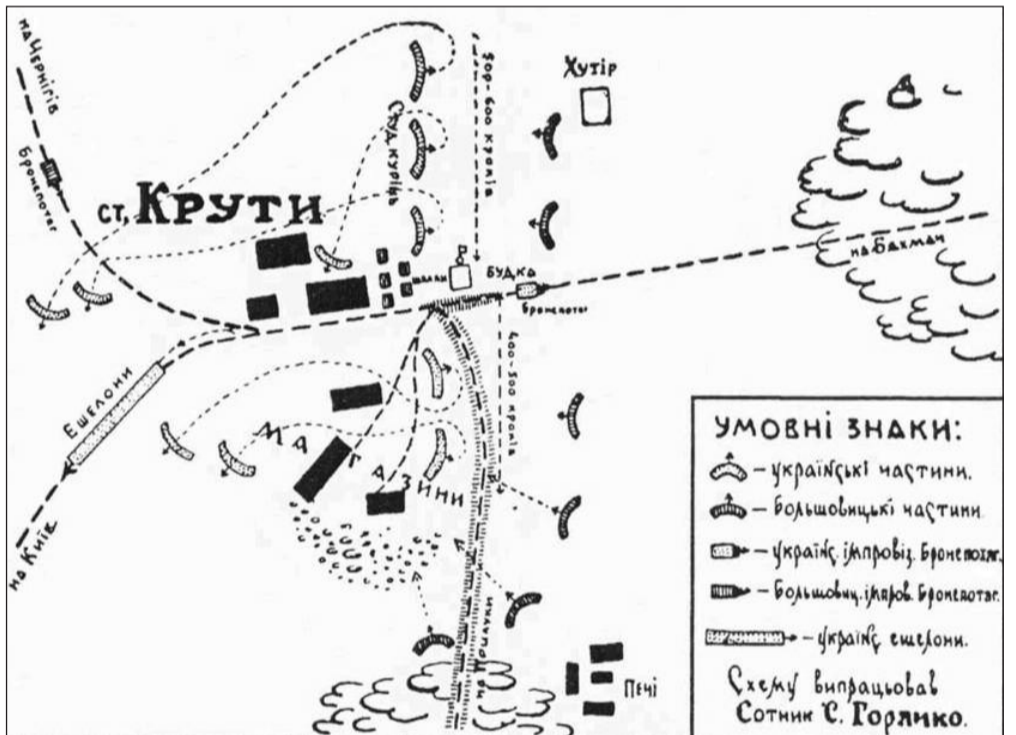
Маючи переважаючі сили (більшовиків було до 3000 вояків), їхня лінія виходила далі поза нашу із заміром нас оточити, проти чого ставили спротив наші юнаки на лівому й правому крилі. Від дев'ятої години ранку ворог почав обстрілювати наші позиції сильним рушничним вогнем. Потім розпочав артилерійську підготовку, ведену до-свідченою рукою, яка тривала майже до кінця бою. Ворог обстрілював наш тил — залізничну станцію і потяг, який мусив від'їхати на значну віддачу в південному напрямку.

Наша єдина діюча гармата, що відповідала ворогові, була розташована високо на залізничному насипі, її добре бачили як ми в шанцях, так і ворог. Вона була під сильним обстрілом. Шмигаючи то вперед, то взад, вона додавала ваги та настрою. Коли затихала — гадалося, що замовкла назавжди, але вона знову розпочинала вогонь. Вкоротці почала працювати зі станції наша друга гармата, але якось кволо й недовго.

Присутність гармати майже на чолі нашої лінії добре впливала на настрій всіх вояків, а разом з тим

хоронила зв'язок поміж двома відтинками обабіч залізничного насипу. Насип був дуже високий, так що нічого не було видно з однієї сторони на другу. Місцевість багниста. Це й було причиною високого насипу залізниці. Кожен бачив, що наше командування вибрало дуже невдале місце для розташування.

Десь біля десятої-одинадцятої години бій розгорівся вповні. Ворог намагався два рази перейти в наступ на нашому лівому відтинку, але був стриманий вогнем. Знаю тільки що діялося на лівому відтинку, де я перебував і брав участь в бою. Що діялось на правому — нам не було відомо.

В середині бою наша гармата перестала стріляти, бо наш «панцирний потяг» вернувся на станцію. Здається, хтось з obsługi був поранений. Пізніше ми довідалися, що станція була загрожена ворогом, який наближався до неї з правої сторони. Бій розвинувся з новою силою. Ворог застосував кулемети, яких мав переважаючу кількість, і почав наступ. Густою лавою він посувався вперед без огляду на втрати від вогню нашої, рідко розсіяної лінії в шанцях. У міжчасі було знищено кулеметним вогнем зв'язок з правим відтинком. Наш старшина не мав уже зв'язку і не знав, що діється праворуч залізничного насипу. Власне, в цьому часі нам найбільше бракувало гармати. До того ж у нас починали кінчатися запаси набоїв, постачання яких від станції припинилося. Пізніше ми довідалися, що наш потяг під час обстрілу станції більшовиками мусив від'їхати в безпечніше замілля, добрих пару кілометрів у південному

напрямку, захопивши вагон з амуніцією.

Ворожі сили, наступаючи на наші лінії шанців по обох сторонах залізничного насипу, спочатку звернули увагу на правий відтинок, який був слабший, бо складався майже виключно з учнів та студентів мало обізнаних з військовою справою. Більшовики, можливо, за допомогою розвідки, про це довідалися, або, ще простіше, зорієнтувались під час бою, чому й сконцентрували увагу на правий відтинок, який оточили з трьох сторін, зайняли станцію і правий відтинок притиснули до високого залізничного насипу. Подібний маневр оточення

ниці від перегрівання зтяглися і перестали стріляти. Вони, як і менш досвідчені стрільці, віддавали набої кращим стрільцям, а самі вдягали на рушницю багнет, як єдину останню зброю, і понуро відступали під кулями наступаючого зі всіх сторін ворога. Наші кулемети майже не працювали із-за браку амуніції. Пригадую, як наш інвалід-кулеметник ніс ще з одним стрільцем кулемет на плечі, щоб не лишити його ворогові.

Кілька кілометрів відступу здавались вічністю. Коли ми були біля потягу, який чекав на нас десь далеко в полі, мало у кого лишилось по три-п'ять куль. Небагато було тих, кому

вдалося відступити з нашого відтинку: кілька десятків пораниених і стільки ж зі зброєю в руках. Це було все, що лишилось від відділу лівого відтинку.

Десь біля п'ятої години вечора купка відступивших і врятованих пораниених, згідно з наказом старшин, сіла до потягу. Перед тим ми знищили залізничну колію. Частина стрільців прикривала нашу працю сконцентрованим сильним вогнем по більшовиках. У дверях і вікнах останніх вагонів поставили кулемети для можливої відсічі. Потяг рушив на південь...

Мало нас лишилось товаришів — учасників бою під Крутами. Ті, що вижили після трагічного бою, розпоршились по різних військових частинах по всій Україні, а пізніше дехто загинув у дальшій боротьбі з російською навалюю.

Це був дуже тяжкий відступ. Ми, вояки, зрозуміли, що частково оточені. Набоїв ставало щораз менше. Багатьом стрільцям руш-

вдалося відступити з нашого відтинку: кілька десятків пораниених і стільки ж зі зброєю в руках. Це було все, що лишилось від відділу лівого відтинку.

Десь біля п'ятої години вечора купка відступивших і врятованих пораниених, згідно з наказом старшин, сіла до потягу. Перед тим ми знищили залізничну колію. Частина стрільців прикривала нашу працю сконцентрованим сильним вогнем по більшовиках. У дверях і вікнах останніх вагонів поставили кулемети для можливої відсічі. Потяг рушив на південь...

Мало нас лишилось товаришів — учасників бою під Крутами. Ті, що вижили після трагічного бою, розпоршились по різних військових частинах по всій Україні, а пізніше дехто загинув у дальшій боротьбі з російською навалюю.

*Левко Лукасевич.
«Роздуми на схилку життя». Нью-Йорк-С.
Бавнд Брук, 1982.
Уривок.*

КРУТИ: ПРОЕКЦІЯ В МАЙБУТНЄ

*Крути! Крути! – смолоскип в майбутнє...
Б.І. Антонич*

В історії України важко знайти подію, яка б за своєю суттю настільки була б спрямована у майбутнє, як події під Крутами. І хоча нам часто доводиться згадувати аналогії з трьома сотнями спартанців під Термопілами, чи козаками під Берестечком, будь-які порівняння матимуть відносний характер.

Під Термопілами спартанці, ціною власного життя, дали шанс своїй батьківщині підготуватися до наступних й переможних боїв. Під Берестечком козаки уже не могли нічим прислужитися Україні й вірні лицарській моралі вирішили гідно загинути на полі бою. Для крутянців вибір був ще менший – по-суті, уже їдучи з Києва, вони були смертниками, які не мали жодного шансу вплинути на перебіг військових подій, але власною жертвою врятували націю від сорому зазнати поразки без жодного спротиву.

«Dulce et decorum pro patria mori!» – «Солодко і гарно вмерти за отчизну!», – так розпочав свою промову Михайло Грушевський на похованні 30-ти із 300-от загинувших вояків. На жаль, цей латинський вислів не мав великої сили, не те що для більшості українців, але й навіть військових людей. Відтак крутянці стали символом перших визвольних змагань й прикладом для усіх наступних поколінь.

Роблячи висновки з програних визвольних змагань, молоде покоління, яке творило легенду УВО та ОУН на Західно-українських землях, в основу нового міфу поклали образ Незнаного вояка та юнаків-крутянців. Через те в селах Галичини з'явилися насипані могили, присвячені загинувшим воякам, а в січневий день роковини Крут студентство організувало голодівку пам'яті.

Ще через десять років, коли повстала УПА, найви-

доміший її поет Марко Боеслав, який творчим словом підбадьорював повстанців, один твір написав й для себе, який так і назвав – «Голос з-під Крут (Звернення до самого себе)». У ньому він описав зустріч з незвичним чоловіком, який дав йому настанову:

«Я дух борців, що віддали своє життя за волю України. Я голос героїв з-під Крут. Вставай і йди! Твій шлях – боротьба за волю, славу і честь

отаборилися поблизу міста Термопіли. Однак оборона була подолана внаслідок зради. В нерівному бою, відчуваючи, що не вдасться втримати оборону, греки вирішили відступити, щоб приготуватись до вирішальних боїв. Затримати персів мала б невелика залога спартанських воїнів на чолі з царем Леонідом. 300 добірних вояків, разом із царем, до останнього стримували наступ во-

рога. багато людей неушкодженими, більшість з поля бою просто втекла. В цих умовах взірцем мужності виступили 300 козаків, які, отаборившись на одному з островів, мужньо тримали оборону.

Коли коронний гетьман Польщі Микола Потоцький пообіцяв козакам свободу, якщо вони «здадуться», воїни демонстративно повикидали гроші зі своїх гаманців у воду. Цим засвідчили, що цінності цього світу їх уже

Україні! Твоя мета – Українська Самостійна Соборна Держава! Кличу Тебе! – Вставай і борися!»

Жертва 300 юнаків – це голос, який завжди звучатиме до молодих поколінь українців й завжди кликатиме до нас:

– Вставай і йди! Твій шлях – боротьба за волю, славу і честь України! Твоя мета – Українська Самостійна Соборна Держава! Кличу Тебе! – Вставай і борися!

P.S.: Історія перша: Термопіли

Світовою класикою військової мужності є історія про 300 спартанців та їхнього царя Леоніда. Події відбувалися в 480 році до н.е., коли велике й чисельне військо перського царя Дарія захопило стародавню Грецію. Об'єднані грецькі війська (300 спартанців та 4000 союзників із Пелопоннесу)

Вірні принципу «З щитом або на щиті» всі спартанці загинули. Через рік, у 479 році до н.е., греки отримали перемогу у тривалій греко-перській війні. Після війни греки поставили на місці термопільської битви пам'ятник царю Леоніду з написом: «Мандрівнику, піди до Спарти й скажи їй, що, в послухові її законам, тут спочиваємо».

Історія друга: Берестечко

Українська історія оповідає про 300 вояків, що полягли у бою під Берестечком (1651р.). «Нас тут триста, як скло, товариства лягло», — писав Тарас Шевченко. Тоді у відповідальний момент бою татари викрали гетьмана Хмельницького, і козацькі полки охопила паніка. І хоча полковнику Богуну вдалось опанувати українським військом і вивести

не цікавлять. Польський історик німецького походження Йоаким Пасторій назвав козацьку оборону «непереможеною». Зберігся спогад про останнього із 300 козаків, який, знайшовши на заболоченому озерці рибальського човна, оточений з усіх боків шляхтою, протягом трьох годин відстрілювався з мушкета. А коли закінчився порох — відчайдушно боронився косою проти королівського війська. Король Ян Казимир, споглядаючи з сусіднього пагорба це дивовижне дійство, наказав крикнути, що дарує цій хоробрій людині життя. Проте поранений 14 кулями козак гордо відповів, що про життя уже не дбає і хоче померти як справжньої воїн.

Святослав Липовецький

ДУМКА ВІДОМИХ: «ЩО ДЛЯ ВАС КРУТИ?»

Сашко Положинський, лідер гурту «Тартак»:

Знаєш, головні відчуття, які виникають у мене при згадуванні Крут, – прикрість, досада, біль. Мені шкода тих хлопців, які загинули, причому, загинули марно. Щирі патріоти та романтики, не маючи навіть мінімальної військової підготовки, пішли боронити рідну Україну і не вборонили.

А ми, нащадки, продовжуємо славити тих, хто став причиною цієї даремної та безглуздої втрати – тих вождів, які вирішили, що Українське військо Вільній Україні не потрібне, і розпустили багатотисячну, досвідчену й грізну, по-бойовому налаштовану, українську армію. А найгірше те, що сьогодні, згадуючи Героїв Крут, забуваємо уроки історії й не думаємо про те, яким має бути сучасне військо України, та хто Україною має керувати й на яких засадах.

Олександр Ярмола, лідер гурту «Гайдамаки»:

«Для мене Крути – дуже болісна тема. Чергова помилка Української влади, за яку розплатилися молодим життям студенти – романтики. На жаль, сьогодні трагедія Крут також могла б повторитися один в один. Хлопцям, що полягли під Крутами – вічна пам'ять! Слава Героям України!»

Євген Маланюк, письменник:

«Українська молодь може з гордістю і шанобливістю дивитися наприклад своїх попередників з 1918 року, не потребуючи шукати прикладів у старовинній чи середньовічній історії інших народів. Вона має безприкладний дороговказ з першого спротиву московсько-більшовицьким загарбникам, до сьогодні стоячи у провіді активного спротиву й боротьби з найжорстокішим агресором у світі: більшовицькою Москвою».

Підготувала Ольга Богачевська

ПОЕЗІЯ ПРО ГЕРОІВ

На Аскольдовій могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів-українців,
Славних молодих...
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадника рука?
Квітне сонце, — грає вітер
Дніпро-ріка...
На кого завзявся Каїн?
Боже, покарай!
Понад все вони любили
Свій коханий край.
Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих.
На Аскольдовій Могилі
Поховали їх.

Павло Тичина, 1918 рік

СІЧЕНЬ
1.01.1909 Народився Степан Бандера, провідник Організації Українських Націоналістів (ОУН).
6.01.1938 Народився поет та політ'язень Василь Стус.
7.01.1853 Народився Микола Аркас, український історик і композитор.
8.01.1935 Народився поет Василь Симоненко.
9.01.1633 Помер український учений, автор граматики церковно-слав'янської мови архієпископ Мелетій Смотрицький.
13.01.1037 Закінчено побудову Софійського собору в Києві і його освячено.
14.01.1649 Трумфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва.
15.01.1803 Помер гетьман Кірило Розумовський.
17.01.1734 Помер гетьман Данило АPOSTOЛ.
19.01.1939 У концтаборі на Камчатці загинув український поет і літературознавець Михайло Драй-Хмара.
20.01.1897 Народився поет і есеїст Євген Маланок.
21.01.1796 Помер у поході на Персію кошовий Антін Голова-тий.
21.01.1919 Всенародні Збори в Хусті ухвалили приєднання Закарпаття до Української Народної Республіки (УНР).
21.01.1990 «Живий ланцюг» єднання між Києвом і Львовом.
22.01.1918 Центральна Рада проголосила IV Універсалом самостійність і суверенність України.
22.01.1919 Директорія УНР проголосила на Софіївській площі в Києві злуку всіх українських земель в одну Українську державу.
23.01.1713 Угода між гетьманом Пилипом Орликом і кримським ханом про спільну боротьбу проти Росії.
28.01.1879 Помер Павло Чубинський – етнограф, поет, автор слів гімну «Ще не вмерла України».
28.01.1929 Почався перший Конгрес українських Націоналістів у Відні.
28.01.1992 Верховна Рада ухвалила постанову про державний сенью-жовтий прапор України.
29.01.1578 Народився архієпископ Мелетій Смотрицький.
31.01.1918 Бій під Крутами.
31.01.1949 У Львові загинув полковник Олекса Гасин, шеф гол. штабу УПА.

ЛЮТИЙ
3.02.1929 Закінчився перший Конгрес українських Націоналістів на якому утворено Організацію українських Націоналістів.
8.02.1106 Князь Володимир Мономах уклав перший дипломатично-художній твір княжої Русі своє «Повчання».
9.02.1648 Богдана Хмельницького обрано гетьманом України.
9.02.1918 Берестейський мир. Німеччина, Австрія, Туреччина і Болгарія визнали Україну самостійною державою.
10.02.1900 Засновано в Україні першу політичну партію – Револьюційну Українську Партію (РУП), зановником якої був Микола Міхновський.
10.02.1918 Початок походу українських Січових Стрільців (УСС) проти більшовиків.
11.02.1670 Народився Самійло Величко, український козацький літописець.
12.02.1918 Мала Рада УНР прийняла в м. Коростені воледавницький тризуб як великий і малий герб Української держави.
12.02.1924 Загинула в польській в'язниці члениця Української Військової Організації (УВО) Ольга Басараб.
13.02.1945 Загинув у бою з більшовиками полковник Дмитро Клячківський – командир УПА-Північ.
15.02.1968 Помер поет-есеїст Євген Маланок.
16.02.1918 Законодавча Рада Кубані одностайно проголосила самостійну Кубанську республіку. Головою першого українського уряду обрано українця Лjуку Біча.
17.02.1892 Народився Йосиф Коберницький (Сліпий), кардинал і Патріарх Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ).
19.02.1992 Верховна Рада затвердила малий герб України – Тризуб.
20.02.1054 Помер князь Ярослав Мудрий.
21.02.1942 Загинула розстріляна німцями в Києві поетеса Олена Теліга.
24.02.1608 Помер князь Костянтин Острозький, великий меценат української науки і культури.
24.02.1865 Народився Іван Липа – письменник і громадський діяч, член Центральної Ради і Трудового Конгресу.
24.02.1946 Загинув у бою з більшовиками командир УПА Грег'їт-Різун.
25.02.1871 Народилася видатна українська поетеса, громадська діячка Леся Українка (Лариса Косач-Квітка).
27.02.1664 Поляки розстріляли біля Новгород-Сіверського полковника Івана Богуня.

БЕРЕЗЕНЬ
4.03.1750 Кирила Розумовського обрано гетьманом України.
5.03.1950 Загинув у Білгородці Головний Командир УПА ген.-хор. Роман Шухевич.
9.03.1814 Народився Тарас Шевченко.
10.03.1861 Помер у Петербурзі Тарас Шевченко.
12.03.1596 Перемога Наливайка й Лободи над поляками.
14.03.1939 Проголошення самостійності Карпатської Української Держави.
17.03.1874 Народився о. д-р Августин Волошин – Президент Карпатської України.
19.03.1664 Поляки розстріляли в Корсуні гетьмана Івана Витовського.
19.03.1864 Народився мітрополит Василь Липківський.
20.03.1632 Народився гетьман України Іван Мазепа.
21.03.1627 Народився Василь Іванис – голова уряду Кубанського Краю.
25.03.1651 Полковник Іван Богун розбив поляків під Вінницею.
27.03.1654 Переяславський договір гетьмана Богдана Хмельницького з Московщиною.
28.03.1709 Договір між гетьманом Іваном Мазепою, шведським королем Карлом XII і кошовим Костем Гордієнком про спільну боротьбу з Росією.
29.03.1972 Помер мітрополит Іларіон – визначний український вчений, автор багатьох наукових, релігійних і мовознавчих праць, колишній міністер освіти УНР.
30.03.1973 Помер ідеолог і публіцист д-р Дмитро Донцов.

КВІТЕНЬ
1.04.1941 Другий Великий Збір ОУН.
4.04.1113 Князь Володимир Мономах погромив половців над Сольницею.
5.04.1710 У Бендерах козаки обрали гетьманом Пилипа Орлика.
5.04.1882 Народився В'ячеслав Липинський – ідеолог українського консерватизму.
10.04.1622 Помер у Києві гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.
11.04.1597 Смерть Северина Наливайка у Варшаві.
12.04.1653 Союз гетьмана Богдана Хмельницького з Туреччиною.
14.04.1768 Найбільше в Україні повстання гайдамаків під проводом

Богдана Хмельницького розгромив полковник Іван Мазепа.
15.07.1015 Помер кн. Володимир Великий.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив московське військо під Конотопом.
18.05.1917 Перший всеукраїнський військовий в'їзд у Київ.
19.05.1125 Помер великий князь Володимир Мономах.
23.05.1938 Загинув від вибуху часової розривної бомби в Роттердамі Провідник ОУН, поліковник Євген Коновалець.
24.05.1742 Помер у Ясах в Молдавії гетьман Пилип Орлик.
25.5.1926 Загинув у Парижі з руки агента Москви Шварцбарда Головного Отаман військ УНР і Голова держави Симон Петлюра.
26.5.1648 Розгром поляків під Корсунем.

КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ

ське військо під Батогом.
3.06.1863 Народився д-р Євген Петрушевич, Президент ЗУНР.
5.06.1708 Дотвір гетьмана Івана Мазепи з шведським королем Карлом XII.
6.06.1900 Всеукраїнський православний собор у Києві проголосила веренітет України.
17.07.1849 Народилася письменниця Олена Пчілка.
21.07.1907 Народилася Олена Теліга - українська письменниця, громадська діячка, член ОУН.
25.07.1687 Івана Мазепу обрано гетьманом України.
25.07.1942 Німці розстріляли в Києві Дмитра Мирона-Орлика, крайового провідника ОУН на СУЗ.
27.07.1649 Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Збаржем.
27.07.1672 Гетьман Петро Дорошенко погромив поляків біля Четвертині.
29.07.1865 Народився галицький мітрополит граф Андрій Шептицький.
30.06.1996 Прийняття першої Конституції України.
29.06.1849 Народилася письменниця Олена Пчілка.
30.06.1907 Народився Роман Шухевич – Тарас Чупринка, Головний Командир УПА.
30.06.1941 У Львові проголошено Акт відновлення самостійности України.
6.07.1904 Народився Степан Ленкавський, провідний діяч ОУН і Голова Проводу ОУН після смерті Степана Бандери.
8.07.1659 Гетьман Витовський розгромив московське військо під Конотопом.
8.07.1709 Битва під Полтавою між військом Івана Мазепи і шведського короля Карла XII з Петра I.
10.07.1651 Битва під Берестечком.
11.07.1056 Народився Нестор – літописець Київської Русі, автор «Повісті веремених літ». (Дата його народження не уточнена).
20.08.1944 У Лєфортьївській в'язниці в Москві помер о. д-р Августин Волошин - кол. президент Карпатської України.
22.08.1995 Помер Святійший Патріарх Київський і всієї Русь-України Володимир.
14-22.07.1944 Бой Дивізії «Галичина» під Бродами.
15.07.1015 Помер кн. Володимир Великий.

СЕРПЕНЬ
1.08.1913 Померла велика українська поетеса Леся Українка.
6.08.1657 Помер у Чигирині гетьман Богдан Хмельницький.
6.08.1937 Помер поет Богдан-Ігор Антонич.
7.08.1680 Помер запорізький кошовий отаман Іван Сірко.
9.08.1792 Переселення запорожців на Кубань.
9.08.1886 Народився в с. Биківі розгромив